

ASSIGNATURA: *Història de l'Església a Catalunya*

CODI: MAP01

CURS: C

NÚM. CRÈDITS ECTS: 4

PROFESSOR/S: Dr. Joan J. Busqueta Riu

1. DESCRIPCIÓ GENÈRICA DE L'ASSIGNATURA.

Aquesta matèria pretén oferir una visió general de la història de l'Església a Catalunya, tot fent un recorregut que s'estén des de les primeres mencions de comunitats cristianes a la Tarraconense, al segle III, fins als nostres dies. Hom dedicarà especial atenció als aspectes de creació i maduració institucional, al paper exercit al llarg de la història en la formació, consciència i evolució de la societat catalana, i a la seva projecció cultural i espiritual.

2. PROGRAMA-TEMARI

0. La Història de l'Església a Catalunya: les eines i mètodes de l'historiador. Els arxius de l'Església. Recorregut temàtic.
1. Del Baix Imperi Romà als visigots (s. III-VII): Expansió del cristianisme i primera organització de l'Església a la Tarraconense.
2. Entre la tradició hispanogoda i la nova organització carolíngia (s. VIII-X): Feliu d'Urgell, la crisi adopcionista i la implantació del monacat benedictí.
3. L'Església dels temps feudals (s. XI-XII): El moviment de la Pau i Treva de Déu, la renovació monàstica i els ordes militars. Les heretgies.
4. Catalunya i el poder pontifici a l'època de la plenitud medieval (s. XIII): L'aplicació del IV Concili del Laterà. La presència dels ordes mendicants en la societat i la cultura catalanes. La Inquisició.
5. La Baixa Edat Mitjana (s. XIV-XV): L'Església catalana entre Avinyó i el Cisma d'Occident. La religiositat popular.
6. L'Església del Renaixement (s. XVI): La Inquisició moderna. L'erecció de la diòcesi de Solsona. Els jesuïtes. L'aplicació del Concili de Trento.
7. Església i poder reial durant el primer Barroc (s. XVII): Les Escoles Pies, els nous ordes religiosos i la Contrareforma.
8. Església i societat a la Catalunya del segle XVIII: L'expulsió dels jesuïtes. La supressió dels concilis provincials i diocesans. El jansenisme a Catalunya.
9. El segle XIX: Liberalisme i absolutisme a l'Església. La supressió de la Inquisició. Les desamortitzacions. Les noves fundacions. El moviment de la Renaixença.
10. L'Església catalana al segle XX: Expansió de les esglésies protestants. La Segona República Espanyola. El nacional-catolicisme. El Concili Vaticà II i l'Església postconciliar.

3. BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- *ARRELS CRISTIANES. PRESENCIA I SIGNIFICACIÓ DEL CRISTIANISME EN LA HISTÒRIA I LA SOCIETAT DE LLEIDA*, 4 volums, Lleida, Pagès Editors, 2008-2009.

- **BADA, J., *Història del Cristianisme a Catalunya, Lleida-Vic, Pagès Editors-Eumo Editorial, 2005***
- BAUCCELLS, J. *L'Església de Catalunya a la Baixa Edat Mitjana*, in "Acta Mediaevalia", 13. (1992). Pàg. 427-442.
- BONET i BALTÀ, J. *L'Església catalana, de la Il·lustració a la Renaixença*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.
- *CATALONIA RELIGIOSA.. Atlas històric: dels orígens als nostres dies*. Barcelona: Claret, 1991.
- CAROD ROVIRA, J.L., *Història del protestantisme als Països Catalans*, València, 3 i 4 edicions, 2017.
- CASAÑAS, J. *El progressisme catòlic a Catalunya (1940-1980)*. Barcelona: La Llar del Llibre, 1988.
- COLOMER, E. *El pensament als Països Catalans durant l'Edat Mitjana i el Renaixement*. Barcelona: IEC-Abadia de Montserrat, 1997.
- *DICCIONARI D'HISTÒRIA ECLESIASTICA DE CATALUNYA*. Barcelona: Claret, 1998-2001. 3 vol.
- FERNÁNDEZ CATÓN, J.M. (dir). *Los archivos de la Iglesia en España*. León: Centro de estudios e investigación "San Isidoro". Archivo Histórico Diocesano, 1978
- FERNÁNDEZ, R. *La clerecía catalana en el Setecientos*, in "Església i Societat a la Catalunya del segle XVIII". Vol I. Ponències. Cervera: UNED, 1990. Pàg. 23-118.
- FORT i COGUL, E. *Catalunya i la Inquisició*. Barcelona: Aedos, 1973.
- FREEDMANN, P.H., *Tradició i regeneració a la Catalunya medieval, La diòcesi de Vic*, Barcelona, Curial, 1985
- *GERBERT D'ORLHAC I EL SEU TEMPS: Catalunya i Europa a la fi del 1r mil·lenni*. Vic: Eumo editorial, 1999.
- J. JANINI. *Manuscritos Litúrgicos de las Bibliotecas de España II, Aragón, Cataluña y Valencia*. Burgos: Ediciones Aldecoa, 1980
- MASSOT i MUNTANER, J. *L'Església catalana al segle XX*. Barcelona: Curial, 1975.
- *MILLENIUM. Història i Art de l'Església Catalana*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1989.
- PIFARRÉ, C.M. *Literatura cristiana antiga*, Abadia de Montserrat, 2009.
- PLADEVALL, A. *Els monestirs catalans*. Barcelona: Destino, 1974.
- **PLADEVALL, A. *Història de l'Església a Catalunya*. Barcelona: Claret, 1989.**
- PRATS, J. "Iglesia, enseñanza y pensamiento en la Cataluña del Setecientos: propuestas y reflexiones", en *Església i Societat a la Catalunya del segle XVIII*. Vol I. Ponències. Cervera: UNED, 1990. Pàg. 147-172.
- PUIGVERD, J. [ed.]. *Bisbes, Il·lustració i jansenisme a la Catalunya del segle XVIII*. Vic: Eumo editorial, 2000.
- VENTURA, J. *Els heretges catalans*. Barcelona: Selecta, 1976.
- VILLANUEVA, J. *Viaje literario a las Iglesias de España*. Vols 5 al 20. Madrid, 1802-1852.

(Aquesta bibliografia es completarà amb una selecció de títols més específics per cadascun dels temes del programa)

4. SISTEMA D'AVUACIÓ

1. Es valorarà l'assistència i participació a l'aula.
2. Es presentaran dos comentaris de text
3. Hi haurà la possibilitat de realitzar un treball voluntari sobre algun dels aspectes del programa.